

Podlaski Fundusz Rozwoju – wiarygodny partner na niepewną przyszłość

Artur Duda

Prezes Zarządu, Podlaski Fundusz Rozwoju

W ostatnich latach władze samorządowe województwa podlaskiego z dużym zaangażowaniem podeszły do budowania spójności społeczno-gospodarczej regionu. Mając świadomość wyzwań związanych m.in. z peryferyjnością Podlaskiego, problemem starzejącego się społeczeństwa czy niedostatecznym poziomem przedsiębiorczości regionu, robią wszystko, by należycie wykorzystać dostępne im zasoby rozwojowe. Jak zoptymalizować ich dystrybucję? Co Podlaski Fundusz Rozwoju oferuje firmom? Jakie są cele województwa podlaskiego i szanse do wykorzystania w przyszłości?

Jak można przeczytać we wprowadzeniu do Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030): „potencjały województw i bariery rozwojowe poszczególnych obszarów Polski są zróżnicowane i nierównomiernie rozłożone. To daje pole do aktywności instytucji publicznych w tworzeniu warunków do zapewnienia spójności społecznej, gospodarczej, środowiskowej i przestrzennej oraz efektywnego wykorzystania zasobów rozwojowych wszystkich regionów”.

Samorząd Województwa Podlaskiego podjął szereg działań, aby wspomniane w KSRR 2030 „pole do aktywności” wypełnić działaniami mającymi na celu zbudowanie długotrwałego systemu instytucjonalnego, który wspiera toczący się proces osiągania spójności regionu z resztą kraju oraz innymi regionami Unii Europejskiej. Przy czym odbywa się to tak, aby dostępne zasoby rozwojowe były optymalnie dopasowane do, diagnozowanego na bieżąco, zapotrzebowania oraz identyfikowanych sytuacji problemowych.

Przykładem takiego działania władz regionu było stworzenie Podlaskiego Funduszu Rozwoju sp. z o.o. (PFR), który pełni rolę Regionalnego Funduszu Rozwoju. PFR zagospodarował istotną lukę, oferując niekomercyjne finansowanie rozwoju przedsiębiorstw w województwie podlaskim w latach trudnych doświadczeń, negatywnie wpływających na region (COVID-19, wojna w Ukrainie, inflacja). Zasoby prorozwojowe w województwie podlaskim to:

- program regionalny „Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027”, w tym właśnie uruchamiane instrumenty finansowe, dla których funkcję menadżera pełni Bank Gospodarstwa Krajowego;
- środki z instrumentów finansowych z okresu programowania 2007-2013 – już powierzone w formule zamówienia *in-house* Podlaskiemu Funduszowi Rozwoju sp. z o.o.;
- środki z instrumentów finansowych w ramach RPO WP¹ 2014-2020, dla których funkcję menadżera pełni Bank Gospodarstwa Krajowego, udostępniane przedsiębiorcom w województwie podlaskim przez działających w Podlaskiem pośredników finansowych;
- środki unijne z programów krajowych oraz z programu „Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej”.

¹ Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego – dop. red.

„Punkt startu”

W Planie rozwoju przedsiębiorczości w oparciu o inteligentne specjalizacje województwa podlaskiego 2021-2027+ RIS3 2027+ można przeczytać: „chcąc przełamać bariery peryferyjności, zapóźnienia oraz niskiego poziomu przedsiębiorczości i innowacyjności, województwo podlaskie musi unowocześnić podejście do innowacji. Proces przedsiębiorczego odkrywania przyniósł koncentrację na czterech kierunkach działań. Rozwój specjalizacji oraz pozostałych aktywności przedsiębiorstw będzie w dużej mierze zależał od wzrostu jakości kapitału ludzkiego w obszarze innowacji, co jest podstawą do wzrostu poziomu przedsiębiorczości oraz wzrostu konkurencyjności”.

Kontynuując tą myśl, warto zadać pytanie – na jakim etapie budowania spójności społeczno-gospodarczej jest województwo podlaskie w 2024 roku? Zgodnie z *Regional Innovation Scoreboard 2021*, Podlaskie zajmuje 212. miejsce wśród regionów UE, przez co zostało zaliczone do grupy najsłabszej, czyli wschodzących innowatorów. Warto jednak zaznaczyć, że województwo podlaskie uplasowało się w tym rankingu przed następującymi polskimi województwami: kujawsko-pomorskim, opolskim, lubuskim, zachodniopomorskim, warmińsko-mazurskim, świętokrzyskim oraz mazowieckim (regionalnym).

Jeśli chodzi o KSRR 2030, to odniesienia do województwa podlaskiego pojawiają się w niej 14 razy². Pierwsza wzmianka dotyczy problemu starzenia się społeczeństwa, którego kumulacja zbliża się z mniejszym bądź większym nasileniem do wszystkich województw. Inną zidentyfikowaną tam słabością województwa jest niska liczba przedsiębiorstw na 1000 mieszkańców. Kolejną – stosunkowo duża liczba gmin zakwalifikowanych w kategorii obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją. Z drugiej strony, w KSRR 2030 dostrzeżono, że w Podlaskiem miał miejsce w ostatnich latach znaczny wzrost nakładów na B+R. Nasz region znajduje się w gronie czterech liderujących w tym rankingu województw. Z pewnością warto zrobić wszystko co się da, aby ten pozytywny trend utrzymać, co poskutkuje rychłym awansem Podlaskiego w *Regional Innovation Scoreboard*.

W KSRR 2030 dostrzeżono, że w Podlaskiem miał miejsce w ostatnich latach znaczny wzrost nakładów na B+R. Nasz region znajduje się w gronie czterech liderujących w tym rankingu województw. Z pewnością warto zrobić wszystko co się da, aby ten pozytywny trend utrzymać, co poskutkuje rychłym awansem Podlaskiego w *Regional Innovation Scoreboard*.

Jak zoptymalizować wykorzystanie zasobów rozwojowych?

KSRR 2030 wskazuje na nowe wyzwania stojące przed polityką regionalną, które powodują konieczność wprowadzenia bardziej zasadniczych niż do tej pory zmian w jej funkcjonowaniu. Postulowane zdecydowane odejście od wspierania całego kraju czy regionów w jednolity sposób na rzecz większego zróżnicowania interwencji (w zależności od problemów i potencjałów poszczególnych obszarów) w pełni wpisuje się w oczekiwania mieszkańców Podlaskiego. Konieczne jest kontynuowanie dobrych praktyk, jakimi były mechanizmy tworzone oddolnie, np. ZIT³ czy RLKS⁴, przy jednoczesnych zachętach do eksperymentowania.

Kolejnym aspektem podnoszonym przez KSRR 2030 jest potrzeba rozpoczęcia działań, mających na celu przygotowanie się do spodziewanego zmniejszenia nakładów na politykę spójności. Aby zbudować efektywny system krajowej polityki regionalnej, należy wprowadzić mechanizmy terytorialnego ukierunkowania

² Jeszcze częściej problematyka Podlaskiego opisywana była była w dokumencie: *Wspólne obszary inteligentnych specjalizacji regionów Polski Wschodniej*.

³ Zintegrowane Inwestycje Terytorialne – dop. red.

⁴ Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność – dop. red.

wybranych instrumentów sektorowych (resortowych) i wdrażania ich w formule kontraktowej (kontrakt sektorowy). Bardzo pozytywną rzeczą jest uwzględnienie przez KSRR 2030 pochodzących z UE środków zwrotnych w kontekście ich ponownego użycia oraz roli regionalnych funduszy rozwoju jako instytucji, którym powierzane jest zarządzanie tymi środkami. Ostatnie dwie perspektywy pozwoliły zbudować nowy sektor instytucji dystrybuujących w regionach zasoby rozwojowe. Wzrost nakładów na instrumenty finansowe w województwie podlaskim przedstawia się następująco:

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego 2007-2013	160 mln zł	Produkty: pożyczki, poręczenia dla MŚP. Stan obecny: powierzenie Podlaskiemu Funduszowi Rozwoju.
Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego 2014-2020	226,9 mln zł	Produkty: pożyczki, poręczenia, efektywność energetyczna i OZE, pożyczki dla zakładających firmy. Stan obecny: przygotowywanie strategii wyjścia, która umożliwi powierzenie Podlaskiem Funduszowi Rozwoju.
Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027	175 mln zł	Produkty: pożyczki na innowacje i cyfryzację, poręczenia, efektywność energetyczna i OZE. Stan obecny: uruchomienie pierwszych produktów u pośredników finansowych. Środki powierzone BGK jako Menadżerowi Funduszu.

Zdecydowane odejście od wspierania całego kraju czy regionów w jednolity sposób na rzecz większego zróżnicowania interwencji (w zależności od problemów i potencjałów poszczególnych obszarów) w pełni wpisuje się w oczekiwania mieszkańców Podlaskiego. Konieczne jest kontynuowanie dobrych praktyk, jakimi były mechanizmy tworzone oddolnie, przy jednoczesnych zachętach do eksperymentowania.

Podlaski Fundusz Rozwoju – oferta dla firm

Mimo ograniczeń wynikających z kwoty dotychczas powierzonych PFR środków, uruchomiliśmy produkty finansowe, które zostały dopasowane do dynamiki pojawiających się zjawisk gospodarczych:

- pożyczka obrotowa – od 10 tys. do 1,5 mln zł na 60 m-cy;
- pożyczka eksportowa – od 10 tys. do 500 tys. zł na 72 m-cy;
- pożyczka na nieruchomości – od 10 tys. do 3 mln na 180 m-cy;
- pożyczka inwestycyjna – do 2 mln zł na 96 m-cy;
- pożyczka konsolidacyjna – do 3 mln do 120 m-cy; cel: spłata zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek oraz na dowolny cel związany z prowadzoną działalnością gospodarczą (max. 10% spłacanych zobowiązań);
- pożyczka antyinflacyjna z pomocą *de minimis* – do 5 mln zł; oprocentowanie stałe 5% w skali roku; okres kredytowania do 72 m-cy; cele: inwestycyjno-obrotowe nakierowane na przeciwdziałanie skutkom podwyższonej inflacji;
- pożyczka nadzwyczajna z pomocą *de minimis* – do miliona zł; okres kredytowania do 72 m-cy; oprocentowanie stałe 1,5% w skali roku; cele: inwestycyjne, inwestycyjno-obrotowe i obrotowe związane z odbudową miejsc pracy (zachowaniu ciągłości działania przedsiębiorcy) po zajściu zdarzeń losowych.

Co przyniesie przyszłość?

Jako Podlaski Fundusz Rozwoju zdajemy sobie sprawę, że przed nami istotna zmiana, jeśli chodzi o skalę naszej działalności. Powierzenie PFR, w formie zamówienia *in-house* przez Samorząd Województwa Podlaskiego, środków zaangażowanych w instrumenty finansowe z perspektywy 2014-2020 będzie kolejnym krokiem w rozwoju naszej działalności. Oznacza to dla PFR:

- większą alokację na istniejące produkty finansowe;
- opracowanie nowych produktów finansowych;
- rozwój spółki – większa liczba pracowników, większa baza administracyjno-infrastrukturalna;
- rozważane rozszerzenie działalności o dystrybucję instrumentów finansowych poprzez pośredników finansowych.

Podlaski Fundusz Rozwoju, współpracując za pośrednictwem ponadregionalnej platformy, jaką jest Ogólnopolskie Stowarzyszenie Regionalnych Funduszy Rozwoju, z siostrzanymi podmiotami z innych województw, jest instytucją, która może odegrać niebagatelną rolę w opisanym systemie realizacji KSRR 2030. System ten ma służyć wdrożeniu zasad oraz określonych w tym dokumencie celów polityki regionalnej do 2030 r., co w wymiarze deklaratywnym przyjmowane jest przez PFR pozytywnie. Jednak „diabeł tkwi w szczegółach” i aż prosi się o wypracowanie jakiegoś dokumentu wykonawczego do KSRR 2030, który wskaże mechanizmy koordynacji czy nawet propozycję konkretnych wspólnych działań, angażujących wszystkie opisane podmioty na poszczególnych szczeblach.

”

Aż się prosi, aby w ślad za pozytywnymi deklaracjami celów polityki regionalnej zawartymi w KSRR 2030 udało się wypracować dokument wykonawczy, który wskaże mechanizmy koordynacji czy nawet propozycję konkretnych wspólnych działań, angażujących wszystkie opisane podmioty na poszczególnych szczeblach.

Realizacja kompleksowej interwencji publicznej wiąże się, jak wskazuje KSRR 2030, ze sprawnie funkcjonującymi podmiotami publicznymi na różnych poziomach zarządzania – określeniem ich zadań, wzajemnych relacji czy odpowiedzialności związanych z zarządzaniem rozwojem. Więc PFR, jak i zapewne większość środowiska Regionalnych Funduszy Rozwoju (ma je prawie każde województwo), chętnie podda dyskusji konkretne propozycje takich rozwiązań – jest też gotowy zaproponować własne.

Cały sektor Regionalnych Funduszy Rozwoju powinien być traktowany jako element spójnego systemu nowych, niekanibalizujących innych istniejących ofert, prorozwojowych instrumentów wsparcia, które pomogą uodpornić polską gospodarkę na spodziewane uszczuplenie polityki spójności UE po 2027 roku⁵. Przyszłe instrumenty wsparcia mogłyby powstawać w porozumieniu między stroną rządową, samorządem województwa oraz samorządami niższych szczebli i działać na zasadach montażu finansowego z wkładami: rządu i Grupy PFR, samorządów i funduszy rozwoju. Dzięki zbudowanym sieciom dystrybucyjno-sprzedażowym, Podlaski Fundusz Rozwojowy jest gotowy do tego, aby w przyszłości skutecznie dystrybuować i rozliczać tego typu wsparcie.

⁵ Jak można przeczytać w KSRR 2030: „Budowa efektywnego systemu finansowania inwestycji rozwojowych wymaga stosowania różnych form wsparcia adekwatnych do specyfiki realizowanych przedsięwzięć, oczekiwanych rezultatów z ich realizacji, a także statusu podmiotów, które są odpowiedzialne za realizację tych przedsięwzięć korzystających przy tym ze wsparcia ze środków publicznych”.

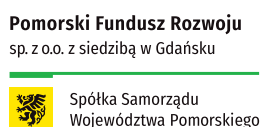
”

Cały sektor regionalnych funduszy rozwoju powinien być traktowany jako element spójnego systemu nowych, niekanibalizujących innych istniejących ofert, prorozwojowych instrumentów wsparcia, które pomogą uodpornić polską gospodarkę na spodziewane uszczuplenie polityki spójności UE po 2027 roku. Dzięki zbudowanym sieciom dystrybucyjno-sprzedażowym, Podlaski Fundusz Rozwojowy jest gotowy do tego, aby w przyszłości skutecznie dystrybuować i rozliczać tego typu wsparcie.

O autorze

Artur Duda – jest absolwentem Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie na kierunku Metody Ilościowe w Ekonomii i Systemy Informacyjne. Całą swoją karierę zawodową związał z szeroko pojętym sektorem finansowym. Pierwsze doświadczenia zawodowe zdobywał w Grupie Banku BPS S.A., gdzie praca w Departamencie Skarbu pozwoliła mu poznać zarówno zasady i mechanizmy rynku finansowego, jak i jego instrumenty, wykorzystywane w przedsiębiorstwach do zarządzania finansami. W Grupie BPS organizował i kształtował działalność jako Prezes Zarządu spółki BS Leasing S.A. podmiotu prowadzącego leasing zwrotny nieruchomości, a także pełnił funkcję Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej Domu Maklerskiego Banku BPS S.A. oraz Członka Rady Nadzorczej BPS Leasing S.A. Zdobyte w sektorze bankowym doświadczenie wzbogacił o sektor ubezpieczeniowy, pełniąc funkcję Wiceprezesa w Poczтовым Towarzystwie Ubezpieczeń Wzajemnych, odpowiedzialnego za obszar sprzedaży i zarządzania aktywami. Współtwórca i Prezes Zarządu Podlaskiego Funduszu Rozwoju sp. z o.o.

Partnerzy

Partnerzy numeru

